

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 120

van **BART CARON**

datum: 26 november 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**

VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Rubbergranulaten op kunstgrasvelden - Impact op milieu en gezondheid

De impact op milieu en gezondheid van kunstgrasvelden die worden bestrooid met rubbergranulaten (styreen-butadieen-rubber, SBR) blijft vragen oproepen. Na een reportage op de RTBf besliste het Waalse Gewest om strengere normen op te leggen voor nieuw aan te leggen velden.

Alleen al in het voorbije half jaar verschenen er nieuwe wetenschappelijke studies van het Zweedse chemicaliëagentschap KEMI, het Noorse milieuagentschap, het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, het Fraunhofer Instituut uit Duitsland en het Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail in Frankrijk.

Stuk voor stuk wijzen deze studies op mogelijke gevaren voor de gezondheid en het milieu. Maar niet enkel de typische verontreinigingen gelinkt aan het gebruik van SBR, zoals paks (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) en zware metalen, worden onderzocht. Het SBR zorgt ook voor de verspreiding van microplastics in de omgeving en het water.

Het recentste Vlaams onderzoek hieromtrent dateert, voor zover ik weet, uit 2013. Toen voerde het VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) labo-onderzoek uit naar de gevolgen van SBR-toepassingen op een onderlaag van kalksteenslag en lavasteen.

Tijdens de commissievergadering van 23 januari 2018 gaf de minister toe over weinig Vlaamse data te beschikken. Ik hoop dat deze ondertussen wel werden verzameld.

1. Wat betreft de aangescherpte Waalse regelgeving.

- a) Gaat de minister in overleg met haar Waalse en Brusselse collega's om kennis te delen en eventueel een gezamenlijke positie te bepalen? Is er hieromtrent ook overleg met de Federale Regering wat betreft het luik volksgezondheid?
- b) Overweegt de minister een harmonisatie met deze nieuwe Waalse normen en de bepalingen in VLAREMA (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen) bij wijze van versterking van de interne markt in België?

2. Wat betreft het wetenschappelijk onderzoek.

- a) Kent de minister de internationale studies waarin de negatieve effecten van SBR-infill op het milieu door uitloging van gevaarlijke stoffen en zware metalen benoemd worden?
- b) Kent de minister de internationale studies naar verspreiding van microplastics in het milieu, veroorzaakt door het gebruik van SBR op sportvelden?
- c) Is de minister op de hoogte van de aanbevelingen uit deze studies om verontreiniging door het uitlogen van deze gevaarlijke stoffen, zware metalen en microplastics te beperken?
- d) Hoe kijkt de minister naar de aanbevelingen in deze studies en is zij van plan ze te implementeren?
- e) Voerde Vlaanderen na de VITO-studie uit 2013 nog nader onderzoek uit over de impact van SBR op milieu en gezondheid? Werd ondertussen ook in-situ-onderzoek uitgevoerd? Werd de uitloging op andere onderlagen dan lavasteen en kalksteenslag onderzocht?

3. Wat betreft de huidige toestand in Vlaanderen.

- a) Hoeveel velden met kunstgrasconstructies, ingestrooid met granulaat van gerecycleerde afvalbanden hebben een onderbouw met lavasteen?
- b) Hoeveel velden met kunstgrasconstructies, ingestrooid met granulaat van gerecycleerde afvalbanden hebben een onderbouw met kalksteenslag?
- c) Hoeveel velden met kunstgrasconstructies, ingestrooid met granulaat van gerecycleerde afvalbanden hebben een andere onderbouw? Waaruit bestaat deze onderbouw?
- d) Werden er op deze andere onderbouwsoorten uitloogproeven uitgevoerd waaruit blijkt dat het adsorptievermogen van deze andere onderbouwconstructies voor minerale olie, zink, koper, barium, kobalt en/of cadmium even effectief is als dat van kalksteenslag en lavasteen?
- e) Hoeveel kilo granulaat van gerecycleerde afvalbanden verdwijnt er per jaar van Vlaamse kunstgrasvelden en draagt zo bij aan de verspreiding van microplastics in het milieu? Hoeveel wordt er jaarlijks bijgestrooid op de 169 Vlaamse velden, ingestrooid met rubbergranulaat?
- f) Hoeveel velden, bermbodems en/of waterbodems zijn onderzocht op verontreiniging door minerale olie, pcb's (polychloorbifenyyl) , POP's (persistent organic pollutant), paks, zink, koper, barium, kobalt en/of cadmium door het uitlogen van deze stoffen uit SBR? Hoeveel bleken er verontreinigd?
- g) Hoeveel velden, bermbodems en/of waterbodems zijn onderzocht op verontreiniging door microplastics? Hoeveel bleken er een negatieve impact te hebben?

4. Wat betreft de huidige Vlaamse regelgeving.

- a) Voldoen de huidige Vlaamse regels en normen, getoetst aan alle buitenlands onderzoek en de daarin opgenomen aanbevelingen?
- b) In welke mate laat de minister zich inspireren door de verstrengde regelgeving in andere lidstaten van de Europese Unie? Gebeurt er actieve informatie-uitwisseling met de buitenlandse collega's?

ANTWOORD

op vraag nr. 120 van 26 november 2018

van **BART CARON**

1. a) De Vlaamse milieuoverheden zijn nog niet gecontacteerd door de betrokken Waalse overheden.

b) Het Waalse initiatief loopt vooruit op de lopende herziening van de Europese normering.
Het overgrote deel van de huidige sportterreinen voorzien van rubbergranulaat voldoet aan de nieuwe strenge norm die zou gelden indien het voorliggende Europese ontwerp wordt aangenomen. In de praktijk zit het rubbergranulaat dat wordt toegepast op Belgische velden bijna steeds onder de waarde van 20 mg/kg.
2. a-b) Deze studies zijn bekend.

c) Wij zijn op de hoogte van de aanbevelingen uit de verschillende studies.

d) We zullen ons aanpassen aan de nieuwe Europese normen ter bescherming van de gezondheid. Materiaal dat aan deze norm voldoet, zal ook een beperktere impact op het leefmilieu hebben.

e) Vlaanderen voerde zelf geen verder onderzoek uit over de impact van SBR op milieu en gezondheid. Er werd geopteerd om de uitkomst af te wachten van de bijkomende onderzoeken die in Europa lopen. De specifieke reglementering in het VLAREMA is er nu al op gericht dat het rubbergranulaat zo min mogelijk in het milieu terechtkomt en er geen schadelijke stoffen uitlogen naar de bodem of het grond- en oppervlaktewater.
3. a) Hierover zijn geen exacte cijfers beschikbaar. Volgens het ERCAT (European Research Centre for Artificial Turf) is circa 10% van de Vlaamse velden met rubbergranulaat aangelegd op een onderlaag van lavasteen.

b) Volgens het ERCAT is circa 70% van de Vlaamse velden met rubbergranulaat aangelegd op een onderlaag van kalksteenslag.

c) Volgens het ERCAT is circa 20% van de Vlaamse velden met rubbergranulaat aangelegd op een andere onderlaag, bestaande uit betonpuin of uit mengpuin.

d) We hebben pas recent kennis genomen van het feit dat er in Vlaanderen ook andere onderlagen (met name betonpuin en mengpuin) gebruikt worden onder kunstgrasvelden met rubbergranulaat. Voor zover wij weten is de uitloging uit dergelijke kunstgrassystemen nog niet onderzocht.

e) Deze cijfers zijn niet beschikbaar. Volgens het ERCAT worden in Vlaanderen veel velden niet of bijna niet bijgestrooid.

f) Door de OVAM zijn nog geen bodemonderzoeken uitgevoerd in Vlaanderen waarbij specifiek verontreiniging werd onderzocht ter hoogte van mogelijke uitloging van rubbergranulaten.

- g) Door de OVAM zijn nog geen bodemonderzoeken uitgevoerd in Vlaanderen waarbij specifiek onderzoek werd verricht naar verontreinigingen door microplastics.
- 4. a) De huidige Vlaamse regels zijn in overeenstemming met de Europese normering die op dit moment van kracht is. De Vlaamse kunstgrasterreinen zitten wat de gehalten aan PAK's betreft, ruim onder wat momenteel maximaal toegelaten is. Ook beantwoorden ze vrijwel allemaal reeds aan de voorgestelde strengere norm op dit vlak.
- b) Alle lidstaten worden betrokken bij de lopende Europese besluitvorming. In dat kader is er actieve informatie-uitwisseling.